

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS NACIONALINĖJE MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2012 m. gegužės 28 d. Nr. FA-P-50-10-21
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2011-06-10 pavedimą Nr. P-50-10

Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Joalita Katinienė

Auditas pradėtas 2011-06-10

Auditas baigtas 2012-05-28

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrolė.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Pastebėjimai dėl metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų	6
2. Pastebėjimai dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	6
3. Kiti pastebėjimai	7
4. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas	7
5. Rekomendacijos	8
Priedai	9

IŽANGA

Audito tikslas – teisėtumo požiūriu įvertinti: valstybės biudžeto asignavimų 2012 metams planavimą; audituojamo subjekto 2011 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, adresas: Gedimino pr. 51, 01504 Vilnius, kodas 290757560.

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka yra nacionalinis spaudinių ir kitų publikuotų dokumentų archyvas, nacionalinės bibliografijos, bibliotekų mokslo tiriamojo darbo ir metodinės veiklos centras. Svarbiausi jos uždaviniai: prisidėti prie informacinės ir žinių visuomenės raidos, bibliotekų veikloje diegti demokratijos, intelektinės laisvės, teisės į informaciją ir kultūros atvirumo vertybes, kaupti, išsaugoti ir sudaryti žmonėms galimybes pažinti rašytinį Lietuvos kultūros paveldą, plėtoti Lietuvos integralią bibliotekų informacijos sistemą, integruoti Lietuvos bibliotekas į pasaulio bibliotekų ir informacijos įstaigų tinklą.

Ši įstaiga Aukščiausiosios tarybos prezidiumo 1999-11-20 nutarimu Nr. 1-2008 „Dėl LNB funkcijų išplėtimo“ atlieka parlamentinės bibliotekos funkciją: tenkina Lietuvos Respublikos Seimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės, kitų valstybės valdžios, valdymo institucijų ar jų valstybės tarnautojų, atliekančių tarnybines funkcijas, informacines reikmes, kaupia ir tvarko tam reikiamus dokumentus ir kitą informaciją.

Nacionalinė biblioteka yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto teisės aktų nustatyta tvarka. Bibliotekai finansuoti gali būti naudojamos ir kitos teisės aktų nustatyta tvarka gautos lėšos. Jai vadovauja generalinis direktorius, kurį skiria į pareigas ir atleidžia iš jų kultūros ministras Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Audituojamu laikotarpiu bibliotekai vadovavo generalinis direktorius prof. dr. Renaldas Gudauskas, vyriausiojo buhalterio funkcijas vykdė Danutė Peslekiene.

Audituojamas laikotarpis – 2011 metai.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinami Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos 2011 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai.

2011 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė:

- Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų 2011 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas;
- Įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Mokėtinų ir gautinų sumų 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4).

2011 metų metinių finansinių ataskaitų rinkinį sudarė:

- Finansinės būklės ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Pinigų srautų ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- 2011 m. finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

Nacionalinė biblioteka 2011 metais vykdė 2 programas:

- 01.01. „Visuomenės informacinis aprūpinimas“;
- 01.02. „Lietuvos Respublikos bibliotekų integralios informacijos sistemos LIBIS kūrimas“.

Šioms programoms patvirtinta 23 474 tūkst. Lt asignavimų; 13 654 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 9 282 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 9 820 tūkst. Lt turtui įsigyti¹. Be to, 2010 metais nepanaudotas specialiosios programos likutis (78,9 tūkst. Lt) buvo perkeltas į 2011 metų asignavimų planą.

Finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta finansinės būklės ataskaitoje, 2011 metų pradžioje buvo iš viso 128 156,4 tūkst. Lt, pabaigoje – 129 381,5 tūkst. Lt.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad metinių biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkiniuose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

¹ Lietuvos Respublikos 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2010-12-09 Nr. XI-1210.

Suplanavome ir atlikome audito procedūras – vertinome 2011 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą.

Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant didžiausios rizikos srityse;
- tvarkos aprašų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra ir nuoseklios peržiūros testai (kontrolės aplinkos tyrimas);
- ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių išsamios ir analitinės audito procedūros (savarankiškos audito procedūros).

Taip pat buvo vertinama, kaip audituojamas subjektas laikėsi įstatymų ir kitų teisės aktų, sutartinių įsipareigojimų ir kt. Teisėtumo požiūriu įvertintas valstybės biudžeto asignavimų 2012 metams planavimas.

Atliktos svarbiausių audito sričių (ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, pajamų, darbo užmokesčio ir kitų sąnaudų, išlaidų apskaitos) savarankiškos audito procedūros. Tam buvo atrinkti geriausiai visumą reprezentavę audito pavyzdžiai. Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų, atsižvelgėme į aplinkybes, priežastis ir pasekmes.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo, analitinės ir kitas audito procedūras.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai dėl metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų

Audito metu reikšmingų pastebėjimų dėl metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų nenustatėme. Pastebėjimai, neturintys įtakos reiškiant nepriklausomą nuomonę dėl finansinių ataskaitų duomenų teisingumo, bibliotekai pateikti 2012-05-09 raštu Nr. S-(50-2202)-1044.

2. Pastebėjimai dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

Biblioteka, vykdydama investicinį projektą „Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos pagrindinio pastato Gedimino pr. 51, Vilniuje rekonstrukcija“, 2008–2009 metais iš rangovo pirkto papildomų darbų už 72,6 tūkst. Lt, tačiau netaikė Viešųjų pirkimų įstatyme numatytų procedūrų. Be to, Viešųjų pirkimų tarnyba nustatė², kad, sudarydama rangos sutartį³, biblioteka nesilaikė Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos⁴ 24 ir 25 p.: nustatyti pirkimo sutarties kainos ir įkainių perskaičiavimą atsižvelgiant į pasikeitusį bendrą kainų lygį arba mokesčius, jeigu pirkimo sutarties trukmė ilgesnė kaip 1 metai. Taigi, subjekte neišnaudotos visos galimybės, kad biudžeto lėšos kapitalo investicijoms būtų naudojamos pačiu ekonomiškiausiu būdu. Pažymėtina, kad rangos darbų sutarties vykdymo terminas pratęstas iki 2016 m. birželio 30 d.

Biblioteka netaikė Viešųjų pirkimų įstatyme numatytų procedūrų pirkdama fiksuoto ryšio paslaugas. 2011 m. paslaugų nupirkta už 19,4 tūkst. Lt: pagal 2003-12-31 sutartį Nr. TR-73/031231-389PA/490 su Seimo kanceliarija – 8,3 tūkst. Lt, pagal viešojo fiksuoto telefono ryšio paslaugų užsakymo 2009-07-21 sutartį Nr. 26862609 iš paslaugų tiekėjo – 11,1 tūkst. Lt.

Biblioteka, pirkdama komunalines ir apsaugos paslaugas, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo⁵ 18 straipsnio 3 dalį, nes sudarydama sutartis pakeitė pirkimo dokumentuose nustatytas pirkimo sąlygas:

2011-01-11 sutartyje Nr. 82-2011 su elektros energijos tiekėju nurodyta, kad šalis turi teisę nutraukti šią sutartį vienašališkai nesikreipdama į teismą, raštu įspėjusi kitą šalį prieš 3 mėnesius, nors Viešojo pirkimo komisijos patvirtintose pirkimo sąlygose (2010-12-08 posėdžio protokolas Nr. 49) numatyta, kad sutartis gali būti nutraukta šalių susitarimu arba raštu vienai iš šalių įspėjus kitą šalį prieš 30 kalendorinių dienų.

2011-05-31 sutartyje su apsaugos paslaugas teikiančia įmone numatyta, kad, norint nutraukti šią sutartį, suinteresuotoji šalis privalo perspėti antrąją šalį raštu ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius, tuo tarpu Viešojo pirkimo komisijos patvirtintose pirkimo sąlygose (2011-04-12 posėdžio protokolas Nr. 3) nurodyta, kad

² Viešųjų pirkimų tarnybos 2008-10-31 raštas Nr. 4s-3577 „Dėl viešojo pirkimo procedūrų taikymo vertinimo“.

³ Rangos darbų sutartis, 2008-09-29 Nr. TR-1139.

⁴ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003-02-25 įsakymas Nr. 1S-21 (2008-01-11 Nr. 1S-1 redakcija).

⁵ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2010-02-11 Nr. XI-678 redakcija).

sutartis gali būti nutraukta šalių susitarimu arba raštu vienai iš šalių įspėjus kitą šalį prieš 30 kalendorinių dienų. Be to, protokole buvo numatyta, kad sutarties kaina sutarties galiojimo laikotarpiu gali būti perskaičiuojama tik dėl pasikeitusio PVM tarifo, įforminant raštišku abiejų šalių susitarimu, tačiau ši nuostata sudarytoje sutartyje nenumatyta.

2011-05-31 sutartyje Nr. TS16260 su kita apsaugos paslaugas teikiančia įmone numatyti 0,04 proc. dydžio delspinigiai nuo laiku nesumokėtos sumos už kiekvieną praleistą dieną, tačiau Viešojo pirkimo komisijos 2011-04-12 sprendimu (posėdžio protokolas Nr. 3) numatyta, kad perkančiajai organizacijai skaičiuojami 0,02 proc. delspinigiai.

Istaiga netaikė Viešųjų pirkimų įstatyme numatytų procedūrų pirkdama papildomų darbų už 72,6 tūkst. Lt ir fiksuoto ryšio paslaugų už 19,4 tūkst. Lt. Pirkdama komunalines ir apsaugos paslaugas pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 18 str. 3 d., nes sudarydama sutartis pakeitė pirkimo dokumentuose nustatytas pirkimo sąlygas.

3. Kiti pastebėjimai

Vadovaujantis Visuomenės informavimo įstatymu⁶ ir Vyriausybės nutarimu⁷, viešosios informacijos rengėjai privalo nemokamai perduoti bibliotekoms leidinių privalomuosius egzempliorius. Pagal Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą⁸ Nacionalinė biblioteka kontroliuoja privalomų egzempliorių pateikimą nacionaliniam publikuotų dokumentų archyviniam fondui ir bibliotekoms: nustato šių leidinių nepateikusius rengėjus ir informuoja, kad jie nevykdo teisės aktų reikalavimų.

Pastebėtina, kad Visuomenės informavimo įstatymo⁹ nesilaikantiems leidėjams Administracinių teisės pažeidimų kodekse¹⁰ numatytos baudos, kurias gali skirti Kultūros ministerijos atsakingi darbuotojai. Biblioteka informaciją apie skolininkus ministerijai teikia nereguliariai, o tik pastarajai pareikalavus, todėl, mūsų nuomone, siekiant užtikrinti teisės aktų vykdymą, šia informacija reikėtų keisti reguliariai.

4. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas

Nacionalinės bibliotekos vidaus kontrolės sistema atitinka jai keliamus reikalavimus, o atliktos audito procedūros įrodė, kad vidaus kontrolės sistema veikia patikimai, išskyrus nereikšmingas išimtis, todėl ji yra vertinama kaip gera.

⁶ Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas, 1996-07-02 Nr. I-1418 (2006-07-11 Nr. X-752 redakcija).

⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-11-22 nutarimas Nr. 1389 „Dėl dokumentų privalomųjų egzempliorių skaičiaus ir jų perdavimo bibliotekoms“ (2006-12-11 Nr. 1240 redakcija).

⁸ Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas, 1995-06-06 Nr. I-920 (2004-07-15 Nr. IX-2378 redakcija), 8 str. 5 d. 7 p.

⁹ Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas, 1996-07-02 Nr. I-1418 (2006-07-11 Nr. X-752 redakcija).

¹⁰ Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas, 1984-12-13 Nr. X-4449 (aktuali redakcija).

5. Rekomendacijos

Nacionalinė biblioteka dėl audito metu nustatytų neatitikimų informuota žodžiu ir raštais: 2012-03-11 Nr. S-(50-2202)-1382 ir 2012-05-09 Nr. S-(50-2202)-1044. Pažymėtina, kad įstaiga geranoriškai reagavo į pateiktus pastebėjimus ir vykdė rekomendacijas: direktorius įsakymu patvirtino leidybinės produkcijos apskaitos, platinimo ir nurašymo tvarkos aprašą, patikslino 2012 m. biudžeto išlaidų sąmatą, nutraukė neterminuotą sutartį su kelionių organizavimo įmone, pateikė paaiškinimus dėl darbo užmokesčio priedų skyrimo ir nurodė konkrečius darbus, už kuriuos jie buvo skirti.

Rekomendacija dėl Viešųjų pirkimų įstatymo taikymo perkant papildomus darbus neteikiama, nes yra praėjęs asmenų, padariusių teisės aktų pažeidimus vykdant pastato rekonstrukciją, patraukimo tarnybos ar drausminėn atsakomybėn senaties terminas ir 2009-12-01 gen. direktoriaus įsakymu Nr. P-254 paskirtas asmuo, atsakingas už statybos techninę priežiūrą.

Rekomenduojame nutraukti sutartis su LR Seimo kanceliarija ir fiksuoto ryšio paslaugų tiekėju ir šias paslaugas įsigyti vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu. Siūlome nustatyti spaudinių ir kitų dokumentų privalomųjų egzempliorių perdavimo kontrolės tvarką, numatant reguliarią informacijos teikimą Kultūros ministerijai, kuri imtųsi priemonių pareikalauti iš rengėjų perduoti leidinius.

Rekomendacijų įgyvendinimo plane (žr. priedą) pateikti audituojamo subjekto tolimesni veiksmai ir rekomendacijų įvykdymo terminai.

5-ojo audito departamento direktorė

Rasa Gabrilavičienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Joalita Katinienė

Valstybinio audito ataskaitos nuorašas pateiktas Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos nacionalinėje
Martyno Mažvydo bibliotekoje atlikto
finansinio (teisėtumo) audito
rezultatų“
priedas

Rekomendacijų plano vykdymas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Veiksmas/ Priemonės/ Komentarai ¹¹	Rekomendacijos įvykdymo terminas (data) ¹²
1	2	3	4
Rekomendacijos ataskaitoje			
1.	Nutraukti sutartis su LR Seimo kanceliarija ir fiksuoto ryšio paslaugų tiekėju ir šias ryšio paslaugas įsigyti vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu.	1.1 Vadovaujantis 2003-12-31 sutarties Nr. TR-73/031231-3 89PA/490 su LR Seimo kanceliarija 5.2 p., sutartis bus nutraukta nuo 2012 m. rugpjūčio 21 d. 1.2 Atsižvelgiant į tai, kad 2009-07-21 viešojo fiksuoto telefono ryšio paslaugų užsakyme Nr. 26852609 prie sutarties Nr. TL52709743 numatytos 12 935,30 Lt dydžio netesybos, jei Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka atsisako bent vienos iš užsakytų paslaugų nepasibaigus trumpiausiam naudojimosi paslaugomis laikotarpiui (iki 2013-11-25). Nacionalinė biblioteka yra pasirengusi nutraukti sutartį su fiksuoto ryšio paslaugų tiekėju 2013 m. lapkričio 25 d. ir fiksuoto ryšio paslaugas įsigyti vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu. Siekiant sugriežtinti įstaigoje pasirašomų sutarčių kontrolę bei užtikrinti jų sudarymo teisėtumą, 2011-10-26 įsakymu Nr. B-162 patvirtintas Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos darbo reglamentas, reglamentuojantis sutarčių vizavimo, vykdymo stebėsenos tvarką. 2011-11-11 įsakymu Nr. B-172 patvirtintos finansų kontrolės taisyklės reglamentuoja sutarčių kontrolės organizavimo ir vykdymo tvarką.	2012-08-21 2013-11-25
2.	Nustatyti spaudinių ir kitų dokumentų privalomųjų egzempliorių perdavimo kontrolės tvarką, numatant reguliarią informacijos teikimą Kultūros ministerijai, kuri imtųsi priemonių pareikalauti iš rengėjų perduoti leidinius.	Nacionalinės bibliotekos struktūrinis padalinys, atsakingas už privalomojo egzemplioriaus gavimą, rengia Privalomojo egzemplioriaus gavimo, kontrolės ir apskaitos tvarkos projektą, reglamentuosiantį reguliarią informacijos apie gautą privalomąjį egzempliorių pateikimą Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai.	2012-06-18

¹¹ Numatyta audituojamo subjekto.

¹² Numatyta audituojamo subjekto.